

Τρωάς του Δημήτρη Δημητριάδη σε σκηνοθεσία Σάββα Στρούμπου στο Black Box του Ιδρύματος Κακογιάννη

Ειρήνη Μουντράκη

08/03/2017

Είμαστε η Τροία.

Ο Σάββας Στρούμπος αποτελεί κεφάλαιο για το παρόν και το μέλλον του ελληνικού θεάτρου. Ακαταπόνητος μελετητής και με συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση δεν επαναπαύεται στα κεκτημένα του αλλά συνεχώς δοκιμάζεται αντιμετωπίζοντας το θέατρο ως αθλητής για το οποίο πρέπει συνεχώς να προετοιμάζεται και να βελτιώνεται αδιάκοπα. Στενός συνεργάτης του Θόδωρου Τερζόπουλου και υπεύθυνος σε πολλά από τα εργαστήριά του για τη μέθοδό του, ο Στρούμπος έχει καταφέρει να μην εγκλωβιστεί στον ρόλο του συνεχιστή του Δασκάλου με τον οποίο διασχίζει τον κόσμο αλλά χαράζει τον δικό του προσωπικό δρόμο αφομοιώνοντας μεν στοιχεία αλλά προσαρμόζοντάς τα στο δικό του προσωπικό σύστημα. Ένα σύστημα που συντρίβεται και ανασυντίθεται μέσα από την εντρύφηση στα κείμενα, που υπακούει και σέβεται τη φόρμα αλλά δεν καταδυναστεύεται από αυτήν και έχει στο κέντρο του την ανθρώπινη ύπαρξη ως ολότητα: με τα προαιώνια αναπάντητα ερωτήματα, τα ασίγαστα πάθη, τις αντικρουόμενες εσωτερικές τους δυνάμεις που ανοίγουν το έρεβος ή λυτρώνουν.

Η ομάδα του, Σημείο Μηδέν, μετά τον Κάφκα, τον Σαίξπηρ, τον Μπύχνερ, τον Καμύ, τον Γιεβγκιένι Ζαμιάτιν και τον Χάινερ Μύλλερ καταπιάνεται για πρώτη φορά με ένα σύγχρονο ελληνικό έργο και μάλιστα του Δημήτρη Δημητριάδη. Το *Τρωάς* είναι ένας μονόλογος σε τρία μέρη. Τρεις γενιές: Πρίαμος, Έκτορας, Αστυάνακτας. Τρεις ματιές για τη ζωή. Τρεις διαφορετικές όψεις του κόσμου. Τρεις εκδοχές για το πώς βιώνεται ο πόλεμος. Ο σκηνοθέτης, έχοντας στα χέρια του ένα κείμενο για την καταστροφή, για τον παραλογισμό του πολέμου, τη σκληρότητα αλλά και τη βαθιά ποίηση που συντροφεύει την οδύνη, έχτισε την παράστασή του υπηρετώντας μια πολύ συγκεκριμένη φόρμα, μια παρτιτούρα κίνησης του

σώματος και των συναισθημάτων που το ίδιο το κείμενο την υποβάλλει, στην οποία όμως φρόντισε να αφήσει να μπει φως, δημιουργώντας ρωγμές ποιητικής τρυφερότητας και λυρισμού.

Πάνω στη σκηνή μόνο υποδηλώσεις του κόσμου και της ζωής, διαφορούμενα ψήγματα καταστροφής και ελπίδας. Νησίδες, κομμάτια χαρτί και πάνω τους μικροαντικείμενα: μια αρβύλα, το βιβλίο Τρωάς, μια γραφομηχανή, μια πέτρα, ένα σχοινί, δύο μανίκια, ένα μαχαίρι, ένας σπασμένος καθρέπτης και ένα ζευγάρι παπούτσια. Και ένα πιάνο απογυμνωμένο με τις χορδές του έκθετες. Μια σκηνική εγκατάσταση που φλερτάρει ανοιχτά με την «εικαστική» και που υπογράφει ο σκηνοθέτης. Στην έναρξη ο ηθοποιός συνδιαλέγεται με τη «μουσική» των πληγωμένων πλήκτρων από ένα δοξάρι και το τραγούδι της Έλλης Ιγγλίζ (που βρίσκεται σταθερά επάνω στη σκηνή στη διάρκεια όλης της παράστασης) βγάζοντας παραμορφωμένους ήχους. Ήχους κάθε λογής, τρυφερούς και σκληρούς. Μουσική με στοιχεία από τη φιλοσοφία του «προετοιμασμένου πιάνου» που επινόησε το 1938 ο Αμερικανός συνθέτης John Cage.^[1] Κραυγές άναρθρες που γεμίζουν το κενό όταν ο άνθρωπος δεν έχει πια λόγια για να εκφράσει τα αισθήματά του. Όταν πια έχει πλησιάσει στο ανυπόφορο της αλήθειας του. Την αίσθηση αυτή συμπληρώνουν οι φωτισμοί του Κώστα Μπεθάνη οι οποίοι λειτουργούν και αυτοί με τη σειρά τους υπογραμμίζοντας τον εσωτερικό ρυθμό της παράστασης.

Στη συνέχεια ο Δαβίδ Μαλτέζε θα ερμηνεύσει τους τρεις μονολόγους βρίσκοντας κάθε φορά έναν διαφορετικό εσωτερικό ρυθμό που συνοδεύεται από μια σωματική δράση: κάθετη κίνηση μπρος και πίσω στον χώρο για τον Πρίαμο, μια σωματική «παραμόρφωση» με τη στάση του για τον Έκτορα, μια πτώση για τον Αστυάνακτα. Στη συνέχεια το κάθε πρόσωπο μιλάει ως ένας από τους άλλους τρεις. Μπαίνει στη θέση τους. Στο τέλος τα τρία πρόσωπα θα συγχωνευτούν σε ένα και μοναδικό ενώ η Ιγγλίζ στο πιάνο θα παίζει Μπαχ. Θα υπάρξει η ταύτιση που οδηγεί στην αρμονία του σύμπαντος. Ο άνθρωπος οφείλει να απελευθερωθεί από τα όποιου τύπου δεσμά του για να γλυτώσει από τον αέναο πόλεμο. Ο Δαβίδ Μαλτέζε κουβαλά βιωματικά τις μνήμες του πολέμου. Όμως, αναμφισβήτητα μιλάμε για έναν ώριμο και πολύ ικανό ηθοποιό εξαιρετικής τεχνικής που μεταβάλλεται εκπληκτικά μπροστά μας με μια αποστομωτική ευκολία, που το σώμα του – όργανο αντανakλά τη

σύγκρουση του ιστορικού και του υπαρξιακού τραύματος και ταυτόχρονα υποβάλλει τη, μέσω της σύγκρουσης, Κάθαρση.

Η Τροία είναι ένα αιώνιο σύμβολο. Ο κατά τον Ηράκλειτο «πατήρ πάντων» πόλεμος δεν τελειώνει ποτέ. Ναι, είμαστε όλοι η Τροία, είμαστε όλοι υπεύθυνοι μα υπάρχει ελπίδα.

[1] Ο John Cage τοποθετώντας ανάμεσα στις χορδές διάφορα χρηστικά αντικείμενα, όπως κουτάλια, αλουμινόχαρτα, γομολάστιχες, χαρτιά, παρήγαγε έναν διαφορετικό, αλλοιωμένο, έναν μεταμορφωμένο ήχο πιάνου.